

Provozovatel: Česká televize

Program: ČT1, ČT24

Pořad: Prezidentská superdebata

Období: 10.1.2013 – 20.00 hodin

Předmět analýzy: Vyhodnocení vyváženosti a objektivity přístupu moderátora Václava Moravce během závěrečného diskuzního pořadu České televize před 1. kolem prezidentských voleb v souvislosti se statistickými výstupy analýzy agentury Media Tenor. Tato analýza odhalila, že Václav Moravec se přiblížil hranici 50 % v kategorii konfrontačních replik vůči některému z kandidátů pouze v jednom případě, a to u Jany Bobošíkové v pořadu Prezidentská superdebata.

Analýza:

Vzhledem k precedentnímu významu zhodnocení mediální kampaně před první přímou volbou prezidenta ČR přizvala Rada ke spolupráci agenturu Media Tenor, spol. s r.o., která dostala za úkol zpracovat kvantitativně-kvalitativní analýzu prezentace kandidátů na prezidenta ČR v rozhlasovém a televizním vysílání za období od 7. listopadu 2012 do 26. ledna 2013.

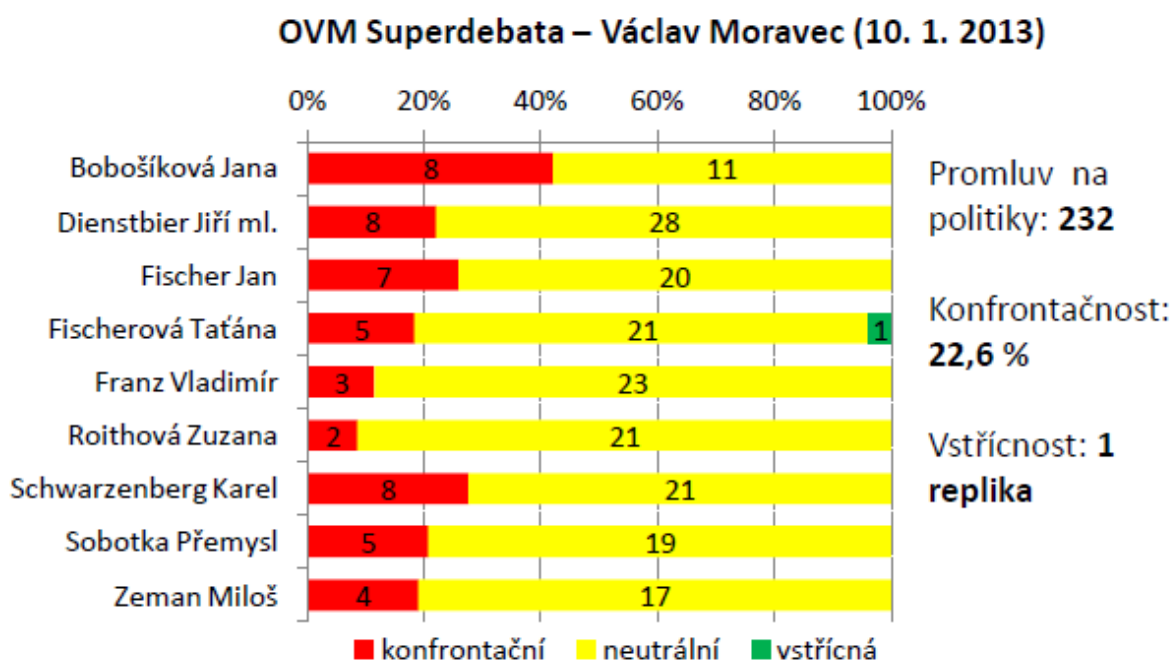
Analytický odbor předložil pod č. 0252/2013 na 7. zasedání Rady shrnutí, které interpretovalo a zhodnotilo výsledky analýzy Media Tenoru. Konstatovalo, že šlo de facto zejména o analýzu kvantitativní, jejíž zpracování mohlo pouze poskytnout některá vodítka pro další analytické výstupy vhodné pro potřeby správní činnosti regulačního orgánu.

Poukázal přitom na několik statistických výstupů, které teoreticky mohly indikovat problematická místa v rozhlasovém nebo televizním vysílání. Posoudit, zda jde i reálně o problematická místa z hlediska zákona o vysílání, je možno jenom na základě podrobného monitoringu předmětných částí vysílání a jejich posouzení ve všech příslušných kontextech. Proto bylo rozhodnuto o vypracování čtyř dodatečných analýz, včetně této.

Výše zmíněný materiál poukázal mj. na tu část analýzy Media Tenoru, která sleduje konfrontačnost moderátora Václava Moravce v pořadu Prezidentská superdebata, kterým vyvrcholila série předvolebních pořadů České televize a které se zúčastnili všichni prezidentští kandidáti.

Během prezentace analýzy bylo uvedeno, že za zaujatého bychom moderátora mohli považovat v okamžiku, **kdy jeho konfrontačnost přesáhne 50 % replik vůči danému hostovi**. To se nestalo v žádném z monitorovaných pořadů, i když Václav Moravec v debatě z 10. 1. 2013 **tomu nebyl dle prezentovaného grafu daleko, a to ve vztahu k Janě Bobošíkové**. Nicméně jde pouze o kvantitativní údaj, který musí být zhodnocen v rámci konkrétních kontextů.

Inkriminovaný graf Media Tenoru:

Jak je uvedeno přímo v analýze Media Tenoru, Václav Moravec relativně nejčastěji konfrontoval své hosty právě v tomto pořadu, zřejmě ve snaze udržet autoritu a věcnost debaty vzhledem ke značnému počtu hostů. Za celý dvouhodinový pořad zazněla jediná vstřícná replika. Je někdy hraniční vyhodnotit, která replika je neutrální a která již konfrontační, ale držme se vyhodnocení Media Tenoru. I z něho ovšem plyne, že **zmíněných 50 % nebylo u Bobošíkové zdaleka dosaženo**, jde o pouhých cca 41 %. Přitom je nutno vzít v úvahu, že osobnost Jany Bobošíkové patří mezi nejkonfrontačnější ze všech kandidátů, a že tedy se zde moderátor do značné míry přizpůsobil způsobu jednání svého hosta. Vůči Bobošíkové byl Moravec nejvíce konfrontační i v rámci předcházejících Speciálů OVM, což není náhoda – z monitoringu pořadů je zřetelné, že konfrontace často vychází z příslušně naladěné komunikace ze strany kandidátky. V žádném případě nebylo shledáno nic, co by indikovalo možnost, že se Moravec vymezuje vůči této kandidátce negativněji než vůči ostatním, že používá jiný způsob argumentace, či jakoukoli snahu moderátora poškodit kandidátku ve prospěch jejích soupeřů. **Moravec převážně reaguje na výpady Bobošíkové, což je z moderátorského hlediska nezbytné.** Dobře to vynikne např. ve srovnání se Zuzanou Roithovou, která se dočkala od Moravce pouze asi osmiprocentní konfrontačnosti, což přímo úměrně souvisí s její nekonfliktní osobností a vystupováním. Každý z kandidátů se zkrátka snaží zaujmout voliče poněkud jiným stylem a je na moderátorovi, aby všechny hosty zvládl a udržel v příslušných mezích. Jinak by totiž mj. hrozilo nebezpečí, že **konfrontačněji naladěný politik „převálcuje“ v debatě své konkurenty právě díky agresivnímu vystupování – a teprve tehdy by bylo na místě uvažovat o tom, že pořad nebyl objektivní a vyvážený.** Takovou informaci ovšem statistický výstup kvantitativní analýzy zprostředkovat nedokáže a může proto vyvolávat mylný dojem zaujatosti moderátora, jehož věcná objektivita ovšem ve skutečnosti zůstala zachována ve vztahu ke všem hostům superdebaty, včetně Bobošíkové.

Nelze tedy prokázat, že by Moravec chtěl poškodit či reálně poškodil kandidátku Bobošíkovou. Ostatně stejný počet konfrontačních replik jako v jejím případě použil i u dalších kandidátů, a to u Dientsbiera a Schwarzenberera. U Bobošíkové to vychází procentuálně výrazněji, protože její vstupy byly delší než u zmíněných dvou kandidátů, bylo jich tedy v časově omezeném prostoru logicky méně, a oněch osm replik tedy znamená vyšší procentuální podíl. Jinými slovy: Jana Bobošíková se vyznačuje tím, že moderátora méně „pustí ke slovu“ - znamená to, že kandidátka mohla plynně a nerušeně hovořit v delších projevech, což je jistě výhodnější než stálé přerušování moderátorem, třebaže replikami tzv. neutrálními. Je tedy patrné, že jde o případ kvantitativního vyhodnocení, jehož číselné výstupu de facto nemají valnou výpovědní hodnotu.

Na okraj je nutno poznamenat, že moderátor se snažil být poměrně příkrý ke všem hostům superdebaty, a jistě bylo obtížné v některých případech zařadit tu kterou repliku do příslušné kategorie. Co je vyhodnoceno jako konfrontační, může někdy být doplňujícím dotazem ke konfrontačnímu vyjádření kandidáta nebo prostou snahou dobrat se odpovědi na položenou otázku a zabránit hostu utéci k jinému tématu. Výstup kvantitativní analýzy pak vůbec nepracuje s gesty, tónem řeči, držení těla, pohledy a dalšími důležitými projevy kandidátů, což je právě v případě Bobošíkové zajímavý faktor. Paralingvistika i neverbální složka komunikace jsou důležitou složkou momentálního vztahu moderátora a hosta, a výsledky založené na kategorizaci prostého subjektivně vyhodnoceného významového vyznění některých replik jimi mohou být výrazně ovlivněny, aniž jsou zde jakkoli zaznamenány.

Na závěr konstatujeme, že moderátor si zachoval v rámci superdebaty neutrální postoj vůči všem kandidátům, pořad byl objektivní a vyvážený. Moderátor zachoval nadhled a neupřednostňoval ani neupozaďoval žádného z kandidátů, přestože se samozřejmě musel vymezovat vůči různým pokusům o ovládnutí komunikačního pole a přizpůsobit se různým situacím, samozřejmě vznikajícím konfrontací s jednotlivými kandidáty a jejich komunikačním nastavením.

Příklady replik Moravce vůči Bobošíkové, vyhodnocených pravděpodobně Media Tenorem jako konfrontační:

O účtu prezidentské kampaně:

„Vy jste účet zakládala, až když vám úřady vytkly, že ho nemáte“

„Nebylo by dobře, aby voliči měli on-line informace, nejen staré informace z účtu výdajového?“

O tématu v jakém autě bude jezdit prezident, J.B. se vyjádřila, že je jedno, jestli to bude třeba v „audině“:

„Myslíte, že prosperitu země nebude ovlivňovat, co budeme nakupovat?“

„Znovu se ptám, myslíte si, že každý prezident může přispívat k tomu, jak se bude dařit českým výrobcům?“

V reakci na prohlášení J.B., že v inauguračním projevu nalije občanům „čistého vína“:

„Čím byste je děsila, že byste jim nalila čistého vína?“

Závěr:

Analýza neshledala porušení zákona v pořadu Prezidentská superdebata, odvysílaného na programech ČT1 a ČT24 dne 10. ledna 2013 od 20.00 hodin, vzhledem k objektivě moderátora vůči osobě prezidentské kandidátky Jany Bobošíkové.

Zpracoval: V. Nejedlý, 16.5.2013